

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **A. C.**,
skazanej z art. 258 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 5 czerwca 2025 r.,
wniosku obrońcy skaranej
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki
na podstawie art. 41a k.p.k.

p o s t a n o w i ł
pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Obrońca skaranej złożył wniosek o wyłączenie od orzekania w sprawie III KO 68/25 sędzi Sądu Najwyższego Anny Dziergawki. Argumentacja przytoczona we wniosku sprowadzała się do twierdzenia, że zachodzi podstawa z art. 41 § 1 k.p.k. do wyłączenia wyżej wymienionej sędzi od rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania karnego, gdyż podniesiony w nim został między innymi zarzut nienależytej obsady sądu I instancji, ze względu na wadliwość procesu nominacji z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, zaś proces nominacyjny sędzi Anny Dziergawki przebiegał w analogiczny sposób.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało uznać za niedopuszczalny, co skutkowało pozostawieniem go bez rozpoznania. Na wstępie nadmienić należy, że wbrew zacytowanemu orzeczeniu, w uwarunkowaniach niniejszej sprawy nie można mówić o zmaterializowaniu się zasady „*nemo iudex in causa sua*” oraz, że w przypadku orzekania przez sędzię Annę Dziergawkę w sprawie wznowienia postępowania doszłoby do jej złamania. Sędzia w takich okolicznościach nie orzeka wszak „we własnej sprawie”, gdyż okoliczności „jego sprawy” nie stanowią przedmiotu postępowania, a wydane przez niego orzeczenie w żaden sposób nie będzie miało wpływu na sferę jego własnych uprawnień bądź obowiązków prawnych.

Z treści powołanego przez wnioskującego art. 41 § 1 k.p.k. wynika natomiast, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Na podstawie art. 29 § 5 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. 2021, poz. 1904), wprowadzonego nowelizacją z 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. poz. 1259) dalej uSN, ustawodawca dopuścił możliwość badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu - na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7 (strony postępowania w przedmiocie rozpoznania środka zaskarżenia), jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Przepis ten ustanawia szczególne postępowanie w zakresie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, którego zakres przedmiotowy jest węższy od przewidzianego w art. 41 § 1 k.p.k. Limitują go wskazane w przepisie kryteria, a więc między innymi te, o których mowa we wniosku - odnoszące się do okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego.

Zgodzić się trzeba z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy między innymi w postanowieniach z dnia 14 października 2022 r., sygn. KRI 22/22 i z dnia 28 października 2022 r., sygn. II KK 375/22, że porównanie obu powyższych regulacji prowadzi do wniosku, iż art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi *lex specialis* względem art. 41 § 1 k.p.k. Po pierwsze dlatego, że jest przepisem o charakterze mieszanym, tj. ustrojowo-procesowym, mającym zastosowanie do sędziów Sądu Najwyższego, podczas gdy art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter wyłącznie procesowy i odnosi się do wszystkich sędziów orzekających w postępowaniu karnym, a zatem zarówno do sędziów Sądu Najwyższego, jak i sędziów sądów powszechnych. Po drugie dlatego, że mimo pewnego wspólnego zakresu przedmiotowego art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym (uSN) zakres mimo wszystko ogranicza. Choć obie regulacje służyć mają sądowej kontroli aspektu bezstronności sędziego, to art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter ogólny, obejmując potencjalnie wszystkie możliwe okoliczności, podczas gdy podstawy zastosowania art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym zdefiniowane zostały za pomocą kryteriów wskazanych w przepisie. Po trzecie, w ujęciu temporalnym przepis art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym jest przepisem późniejszym względem art. 41 § 1 k.p.k., co pozwala twierdzić, że wprowadzenie go do porządku prawnego wywiera skutek derogujący art. 41 § 1 k.p.k. w tej części, w której przedmioty obu regulacji się pokrywają. Większa ilość procesowych wymogów, a tym samym gwarancji przewidzianych w art. 29 § 5 uSN, także wspiera ten kierunek interpretacji. Nadmienić również trzeba, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 4 marca 2020 r. sygn. akt P 22/19, uznał art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., stosowany odpowiednio na podstawie art. 741 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U.2019.84) za niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Konsekwencją zaprezentowanej wykładni jest stwierdzenie niedopuszczalności zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, w której z treści wniosku o wyłączenie

sędzięgo wynika, że dotyczy on okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 uSN, a tak właśnie jest w niniejszej sprawie. Jest to kwestia, co do której nie można uznać opcjonalnej dopuszczalności wniosku o wyłączenie sędzięgo na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. Zmierzałoby to bowiem do obejścia zawartego w art. 29 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym bezwzględnego zakazu, który nie dopuszcza możliwości podważenia orzeczenia wydanego z udziałem sędzięgo Sądu Najwyższego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności wyłącznie z powodu okoliczności towarzyszących powołaniu tego sędzięgo.

Z tych względów wniosek obrońcy, jako niedopuszczalny, Sąd Najwyższy pozostawił bez rozpoznania.

[PŁ]

[a.ł]